

KVALITET PÅ LÆRE- PLADSEN: SVAR FRA LÆRLINGE PÅ TVÆRS AF HOVEDOMRÅDER

Analyserne er finansieret med støtte fra Grundejernes Investeringsfond. Det er dog alene DEA, som står til ansvar for rapportens resultater og konklusioner. Analysen er desuden udarbejdet i regi af Center for Viden om Erhvervsuddannelserne (CEVEU). CEVEU er et tværinstitutionelt forskningssamarbejde bestående af Københavns Professionshøjskole, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet og Tænk tanken DEA. CEVEU er finansieret af Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

Udarbejdet af
Helle Marie Mortensen, seniorkonsulent
Christian Andersen Mølby, projektassistent
Anne Fløe, fagchef
Kristian Thor Jakobsen, underdirektør og cheføkonom

August 2024

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Baggrund	6
Hovedkonklusioner	8
Lærlingenes vurdering af kvaliteten af lærepladser	11
Generelt stor tilfredshed på alle hovedområder	11
Lærlinge i Region Midtjylland og Region Syddanmark oplever bedst kvalitet	12
Lærlinge på store lærepladser oplever lidt bedre kvalitet	12
Tilfredshed med lærepladsen daler med alderen	13
Hvad er vigtigst for, at en læreplads er god, og hvad indfries?	16
Mange parametre er vigtige for kvaliteten, men bliver ikke indfriet i helt samme grad	19
Mænd og kvinder har forskellige prioriteter	20
SOSU-elevs oplevelse af kvalitet i oplæringen	23
Hvad mener de, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse?	26
Forventningerne er i lavere grad indfriet for dem, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse	26
Nuancering af oplevelserne	27
Data og metode	30
Spørgeskemaets opbygning	30
Om data i spørgeskemaundersøgelsen	30
Litteraturliste	33
Bilag	35
Spørgeskema	35

01

Baggrund

Baggrund

Dette notat er en del af projektet "Kvalitet på lærepladsen", som er gennemført af Tænk tanken DEA i samarbejde med CEVEU og med finansiering fra Grundejernes Investeringsfond. Formålet er at få viden om, hvordan lærlinge¹ oplever kvaliteten af deres læreplads², og hvilke kvalitetsparametre de finder vigtige for, at kvaliteten er god. Oplæring³ fylder størstedelen af erhvervsuddannelserne, og derfor er det vigtigt, at lærlinge har gode oplevelser med deres lærepladser, hvis Danmark skal fastholde og rekruttere flere faglærte.

Projektet om kvalitet på lærepladsen består af følgende udgivelser:

1. Opsamling og anbefalinger
2. Vidensindblik i kvalitet på lærepladser
3. **Svar fra lærlinge på tværs af hovedområder**
 - 3.1 Svar fra Teknologi, byggeri og transport-området
4. Lærepladskarakteristika og frafald

Formålet med dette notat, "Svar fra lærlinge på tværs af hovedområder", er først og fremmest at få et indblik i, hvad lærlinge i Danmark samlet set synes om kvaliteten af deres læreplads. I den forbindelse bliver det også undersøgt, hvorvidt faktorer som hovedområde på erhvervsuddannelsen, geografi, størrelse på lærepladsen og lærlingenes alder har indflydelse på lærlingenes oplevelse af lærepladsens kvalitet.

Vi tager udgangspunkt i kvalitetsparametrene, som vi identificerede i notat 2, og undersøger, hvilke af de kvalitetsparametre lærlinge vurderer, er vigtigst for, at en læreplads har god kvalitet. Det sammenholder vi med lærlingenes oplevelse af, i hvilken grad de samme kvalitetsparametre bliver indfriet på deres læreplads.

På den måde får vi en indikation af, om der er overensstemmelse mellem de kvalitetsparametre, der er vigtigst for lærlinge, og deres oplevelser af dem på lærepladsen. Vi undersøger også, om lærlinge, der stadig går på en erhvervsuddannelse, har en anderledes oplevelse af, hvilke kvalitetsparametre der er vigtige for, at en læreplads har god kvalitet, sammenholdt med lærlinge, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse.

Data til spørgeskemaundersøgelsen er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik, og analysen er baseret på spørgeskemabesvarelser fra 12.432 lærlinge. Disse lærlinge er fra alle fire hovedområder på erhvervsuddannelserne og er fra hele Danmark.

¹ 1. januar 2022 kom en ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet, hvor man betegnes som *elev* i skoleperioderne og som *lærling* i oplæringsperioderne. Dog kan et fagligt udvalg beslutte at fortsætte med at kalde deres elever for *elever* gennem hele uddannelsen. For overskuelighedens skyld vil der gennem hele projektet blive gjort brug af betegnelsen *lærling*, da fokus er på oplæringen, jf. [Ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#).

² Betegnelsen *læreplads* erstattede den tidligere betegnelse *praktikplads* fra 1. januar 2022, hvor den nye terminologi på erhvervsuddannelsesområdet trådte i kraft efter trepartsaftalen "Flere lærepladser og entydigt ansvar" fra november 2020, jf. [Ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#).

³ Betegnelsen *oplæring* erstattede den tidligere betegnelse *praktik* fra 1. januar 2022, hvor den nye terminologi på erhvervsuddannelsesområdet trådte i kraft efter trepartsaftalen "Flere lærepladser og entydigt ansvar" fra november 2020, jf. [Ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#).

02

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

- Der er stor tilfredshed med kvaliteten af lærepladsen blandt lærlinge, der går på en erhvervsuddannelse. 76 pct. af lærlingene synes, at kvaliteten af deres læreplads samlet set er god eller meget god.
- Overordnet set synes lærlingene, at langt de fleste kvalitetsparametre er vigtige, og de har dermed høje forventninger til deres læreplads. Langt de fleste lærlinge oplever også, at kvalitetsparametrene bliver indfriet på deres læreplads. Dette gør sig gældende på tværs af hovedområder.
- Blandt de parametre, der ifølge lærlingene er vigtigst for, at en læreplads har god kvalitet, er, 1) at man som lærling lærer det faglige håndværk, som man skal bruge efter sin uddannelse, 2) at man som lærling føler sig som en del af arbejdspladsen og behandles som en kollega, og 3) at man lærer at samarbejde og kommunikere med kollegaer på sin læreplads. De tre parametre er i relativt høj grad indfriet for lærlingene.
- De fleste lærlinge synes også, det er vigtigt, at der er et sted, hvor man kan få den rette hjælp, hvis man er utilfreds med noget på lærepladsen, at lærepladsen udviser forståelse for, at man er lærling, og at lærepladsen har tid til at give lærlingen løbende feedback på vedkommendes arbejde. Men her oplever lærlingene ikke, at disse parametre helt bliver indfriet på deres læreplads.
- Lærlinge inden for hovedområdet Omsorg, sundhed og pædagogik vurderer kvaliteten af deres lærepladser lidt lavere end lærlinge fra de resterende hovedområder. De har også lidt andre prioriteter i forhold til, hvilke kvalitetsparametre der er vigtige for en oplæring af god kvalitet, og hvilke kvalitetsparametre de oplever, bliver indfriet på lærepladsen. Fx finder lærlinge fra Omsorg, sundhed og pædagogik temaet *arbejds miljø* meget vigtigt. Herunder er det vigtigst, at folk taler ordentligt til hinanden på lærepladsen, hvilket de ikke oplever i tilstrækkelig høj grad på lærepladsen.
- Der er regionale forskelle i lærlingenes oplevelse af kvaliteten af lærepladsen, hvor lærlinge fra region Midtjylland og Region Syddanmark oplever bedst kvalitet. Derudover oplever lærlinge fra lærepladser med mange ansatte lidt bedre kvalitet end lærlinge fra mindre steder.
- Der er en kønsforskel i oplevelsen af lærepladser, hvor kvinder⁴ fx synes, det er vigtigere for kvaliteten, at man taler ordentligt til hinanden på lærepladsen, end mænd⁵ synes. Notatet finder desuden, at lærlingenes tilfredshed med deres lærepladser daler med deres alder. Lærlinge over 25 synes fx, at det er særlig vigtigt, at lærepladsen udviser forståelse for, at vedkommende er lærling, og at der er et sted, hvor man kan få den rette hjælp ved utilfredshed.
- Lærlinge, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, har ikke en anden opfattelse af, hvad der er vigtigt for, at en læreplads har god kvalitet, i forhold til gruppen af lærlinge, der stadig er under uddannelse. Lærlinge, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, har dog haft langt dårligere oplevelser på deres lærepladser. De har bl.a. i mindre grad oplevet 1) at være stolt af at være en del af arbejdspladsen, 2) at der på lærepladsen udvises forståelse for, at man er lærling, 3) at de er

⁴ Med *kvinder* henviser vi til piger og kvinder i alle aldersgrupper på erhvervsuddannelser.

⁵ Med *mænd* henviser vi til drenge og mænd i alle aldersgrupper på erhvervsuddannelser.

glade for det sociale liv på lærepladsen, og 4) at de kan få den rette hjælp, hvis der er noget, de er utilfredse med ved lærepladsen.

Resultaterne i dette notat ligger til grund for anbefalingerne til at øge kvaliteten af lærepladserne, som er sammenfattet i notat 1 – Opsamling og anbefalinger.

03

Lærlingenes vurdering af kvaliteten af lærepladser

Lærlingenes vurdering af kvaliteten af lærepladser

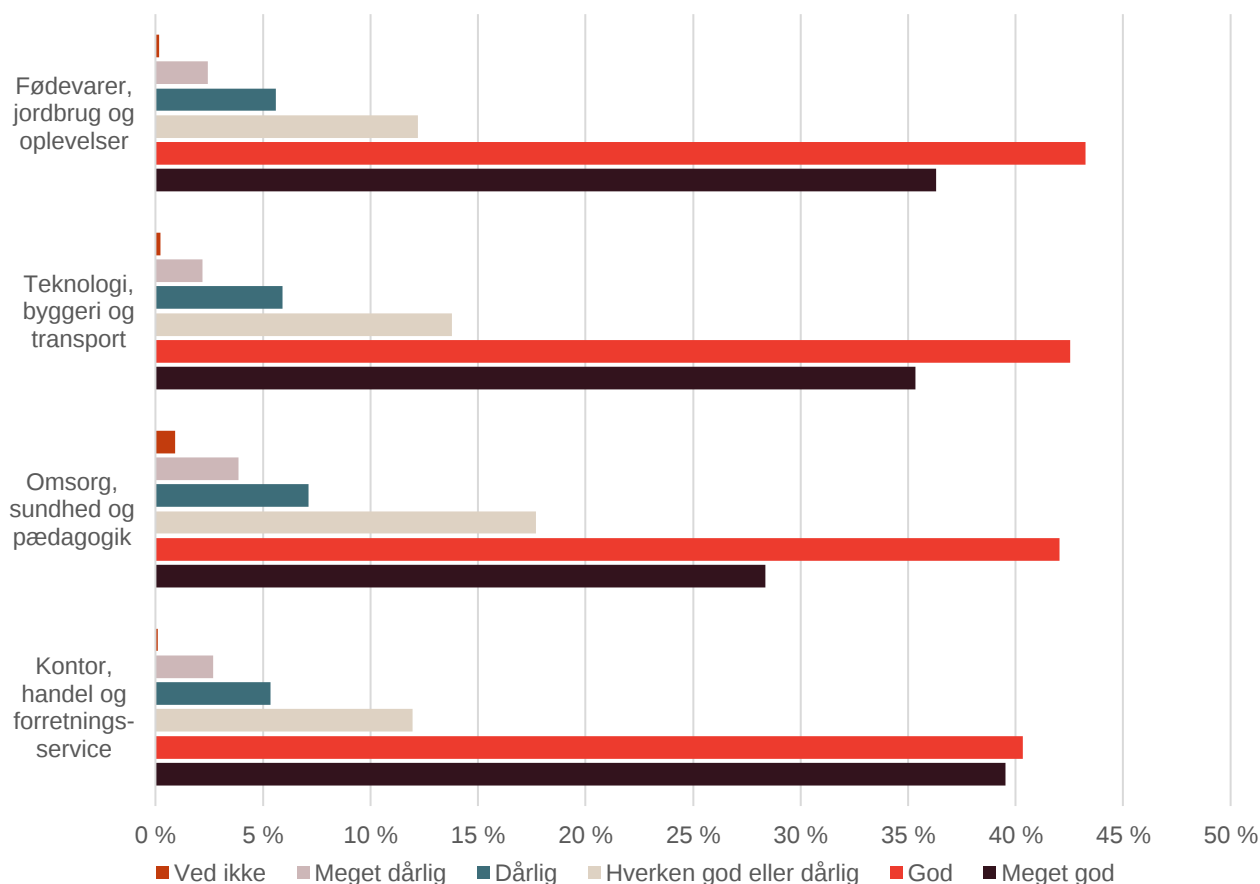
Første del af analysen tager udgangspunkt i 11.866 lærlinge, som er de lærlinge, der har svaret, at de stadig gik på en erhvervsuddannelse, da de besvarede spørgeskemaet. De resterende 566 lærlinge, der har besvaret spørgeskemaet, gik ikke længere på en erhvervsuddannelse på tidspunktet for besvarelsen. Derfor indgår de i stedet i kapitel 5.

Generelt stor tilfredshed på alle hovedområder

Spørgeskemaet til lærlingene indledes med spørgsmålet "Hvad synes du samlet set om kvaliteten af din elevplads/læreplads?". Besvarelsene viser, at lærlingene generelt har stor tilfredshed med kvaliteten af deres lærepladser, da 76 pct. samlet set synes, at kvaliteten af deres læreplads er god eller meget god. Der er lidt flere lærlinge inden for hovedområdet Kontor, handel og forretningsservice, der synes, at kvaliteten af deres læreplads samlet set er meget god, sammenlignet med lærlingene fra de andre hovedområder, jf. figur 1. Lidt flere lærlinge fra hovedområdet Omsorg, sundhed og pædagogik synes omvendt, at kvaliteten er meget dårlig, dårlig eller hverken god eller dårlig.

Inden for alle hovedområder er der dog klart flest lærlinge, der synes, at kvaliteten er god og dernæst meget god.

Figur 1 // Hvad synes du samlet set om kvaliteten af din elevplads/læreplads? Fordelt efter hovedområde

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA

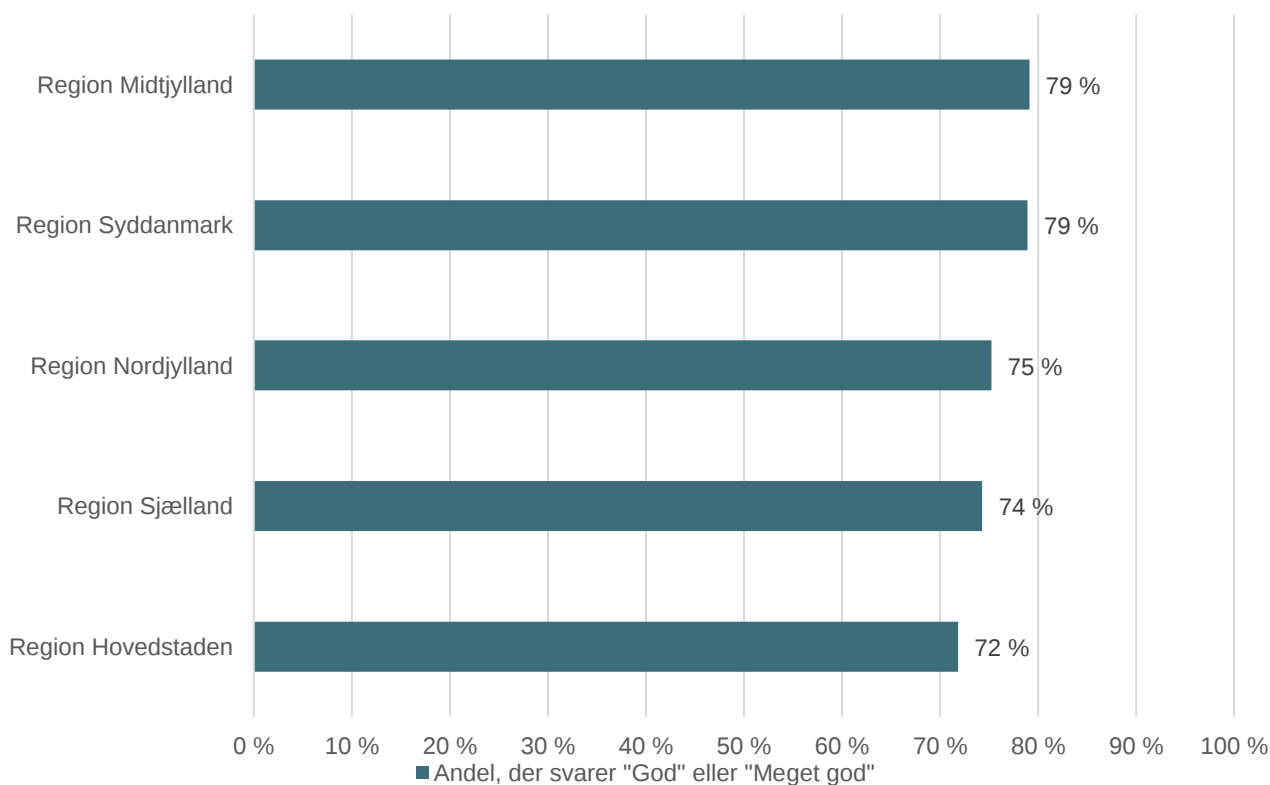
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

Grundet den generelle store tilfredshed med lærepladser og for overskueligheden skyld lægger vi i de følgende afsnit besvarelsene "Meget god" og "God" sammen. I resten af analysen bliver disse to grupper benævnt, som at vurdere kvaliteten af lærepladsen som god. Andelen, der har svaret "Ved ikke" og "Hverken god eller dårlig", er ens på tværs af grupperne, så forskellene i andelen, der har svaret "Meget god" og "God" modsvarer stort set af tilsvarende forskelle i andelen, der har svaret "Meget dårlig" og "Dårlig".

Lærlinge i Region Midtjylland og Region Syddanmark oplever bedst kvalitet

Lærlinge på tværs af alle regioner oplever også stor tilfredshed med kvaliteten af deres læreplads, jf. figur 2. Region Midtjylland og Region Syddanmark har den største andel af lærlinge, som synes, at kvaliteten af deres læreplads er god, mens Region Hovedstaden har den mindste andel. Der er dog stadig 72 pct. i Region Hovedstaden, som synes, at kvaliteten af deres læreplads er god.

Figur 2 // Hvad synes du samlet set om kvaliteten af din elevplads/læreplads? Fordelt efter region.

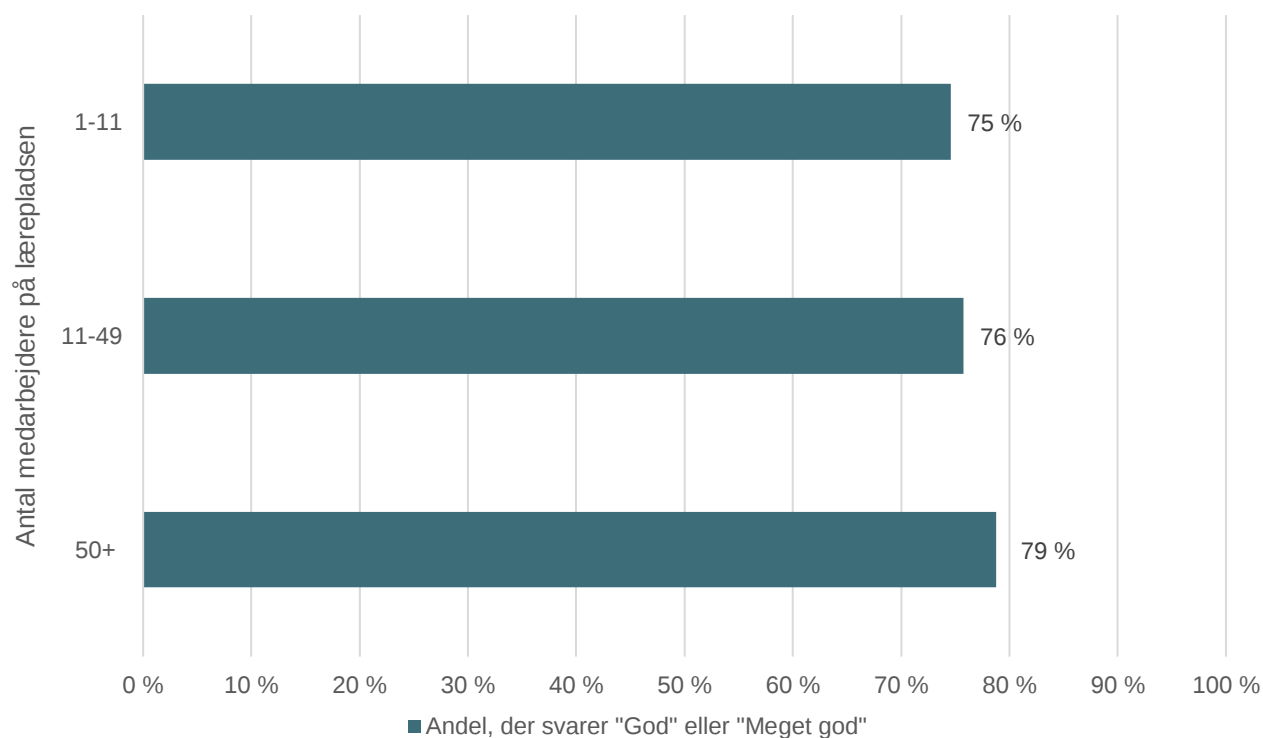

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

Lærlinge på store lærepladser oplever lidt bedre kvalitet

Andelen af lærlinge, der vurderer, at kvaliteten af deres læreplads samlet set er god, varierer ikke meget, når lærlingene bliver opdelt efter antallet af ansatte på lærepladserne, jf. figur 3. Andelen af lærlinge, der synes, at kvaliteten af lærepladsen er god, er størst på lærepladser med mere end 50 ansatte, hvor andelen ligger på 79 pct. På lærepladser med 11 eller færre ansatte ligger andelen på 75 pct.

**Figur 3 // Hvad synes du samlet set om kvaliteten af din elevplads/læreplads?
Fordelt efter antal medarbejdere**

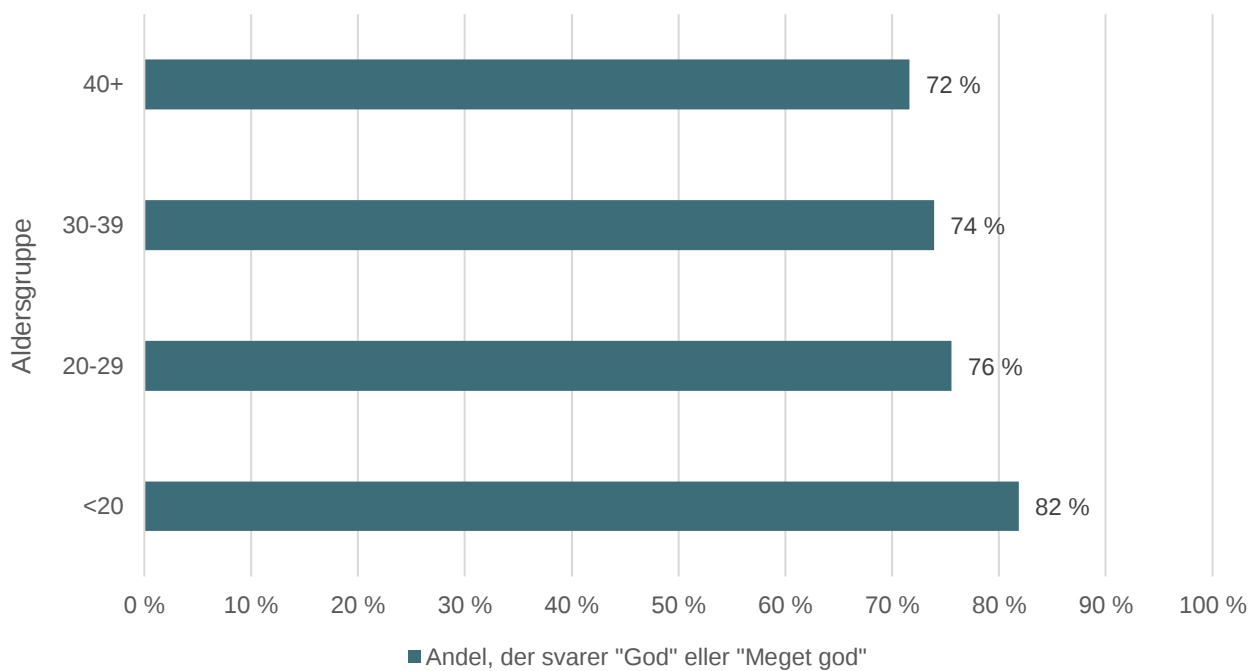
Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

Tilfredshed med lærepladsen daler med alderen

De yngste lærlinge, altså lærlinge, som er yngre end 20 år, synes i højest grad, at deres læreplads god med 82 pct., hvorefter tilfredsheden med lærepladsen daler, jo ældre lærlingene er, jf. figur 4. Andelen, der vurderer det samme om deres læreplads, blandt lærlinge, der er 40 år eller ældre, ligger på 72 pct. Så det er næsten tre ud fire af lærlingene fra denne gruppe, der stadig vurderer kvaliteten af deres læreplads som værende god.

For mere viden om sammenhængen mellem lærlinges alder og deres oplevelser med kvalitet, se faktaboks 2, "Kvalitetsfulde oplæringer og lærlinges alder".

Figur 4 // Hvad synes du samlet set om kvaliteten af din elevplads/læreplads? Fordelt efter alder.

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

04

Hvad er vigtigst for, at en læreplads er god, og hvad indfries?

Hvad er vigtigst for, at en læreplads er god, og hvad indfries?

Parametre med betydning for lærepladsers kvalitet

'Kvalitet' er et bredt begreb, som kan betyde noget forskelligt, alt efter hvem man spørger (Dahler-Larsen, 2007). Ud fra ovenstående spørgsmål om lærlingenes overordnede oplevelse af den samlede kvalitet er det derfor svært at vide, hvilke aspekter af kvalitet på lærepladserne lærlingene tænker på, når de svarer på deres oplevelse med kvalitet. I spørgeskemaet har vi derfor også stillet nogle mere konkrete spørgsmål om specifikke kvalitetsparametre. Dette gør det muligt at undersøge kvalitetsbegebet mere nuanceret.

Udvælgelsen af de specifikke kvalitetsparametre fremgår af "Notat 2: Vidensindblik i kvalitet på lærepladser". Her er det beskrevet, hvordan vi, med udgangspunkt i eksisterende litteratur og interviews om lærepladser med relevante aktører, har identificeret fem temaer, som umiddelbart fremstår som vigtige for, at kvaliteten af lærepladser er god. De fem temaer, som udgør rammen for kvalitetsparametrene i spørgeskemaet, er: 1) professionel dannelse, 2) faglig udvikling, 3) sammenhæng mellem skole og læreplads, 4) vejledning på lærepladsen og 5) arbejdsmiljø. De fem temaer indeholder hver 3-5 specifikke spørgsmål om lærepladser, jf. figur 5. Spørgsmålene om de forskellige kvalitetsparametre fremgår af bilag 1. Et eksempel på et spørgsmål, og hvordan det bruges i analysen, fremgår af faktaboksen nedenfor.

Faktaboks 1: Anvendelse af kvalitetsparametrene i gap-analyse

Temaerne og de underliggende spørgsmål om kvalitetsparametre bliver brugt til at lave en såkaldt gap-analyse. I gap-analysen spørger vi lærlingene om, 1) hvor vigtigt de vurderer, at de enkelte kvalitetsparametre er for, at en læreplads har god kvalitet. Derefter spørger vi, 2) i hvilken grad lærlingene oplever, at kvalitetsparameteret bliver indfriet på deres læreplads. Forskellen mellem 1) vigtigheden og 2) oplevelsen af kvalitetsparameteret defineres som et 'gap'. Gap-analysen imødekommer på den måde, at det ikke er alle vinkler af et lærepladsforløb, der er lige vigtige for, om lærlingen oplever, at lærepladsen har god kvalitet.

Besvarelsene på spørgsmålene om både lærlinges *vurderede vigtighed* og *oplevelse* af de enkelte kvalitetsparametre går fra 1-5. Her er svarværdien 1 lavest rangeret og svarer til at lærlingen enten slet ikke oplever kvalitetsparameteret på sin seneste læreplads⁶ eller slet ikke synes, at kvalitetsparameteret er vigtigt for, at en læreplads har god kvalitet. Modsat svarer svarværdien 5 til, at lærlingen i meget høj grad oplever kvalitetsparameteret på sin seneste læreplads, eller at lærlingen synes, at kvalitetsparameteret er meget vigtigt for, at en læreplads har god kvalitet. Et eksempel herpå fremgår af tabel Tabel 1.

Tabel 1 // Eksempel på spørgsmål i gap-analyse

	Vurderet vigtighed	Vurderet oplevelse
Overordnet spørgsmål	Hvor vigtigt er følgende for, at en elevplads/læreplads har god kvalitet:	I hvilken grad oplever du følgende på din elevplads/læreplads:
Spørgsmål om kvalitetsparameter	<i>(fx spm. 2.2): ... at du får opgaver, som du kan se meningen med?</i>	
Svar	5. Meget vigtigt	5. I meget høj grad
	4. Vigtigt	4. I høj grad
	3. I nogen grad vigtigt	3. I nogen grad
	2. Mindre vigtigt	2. I mindre grad
	1. Slet ikke vigtigt	1. Slet ikke

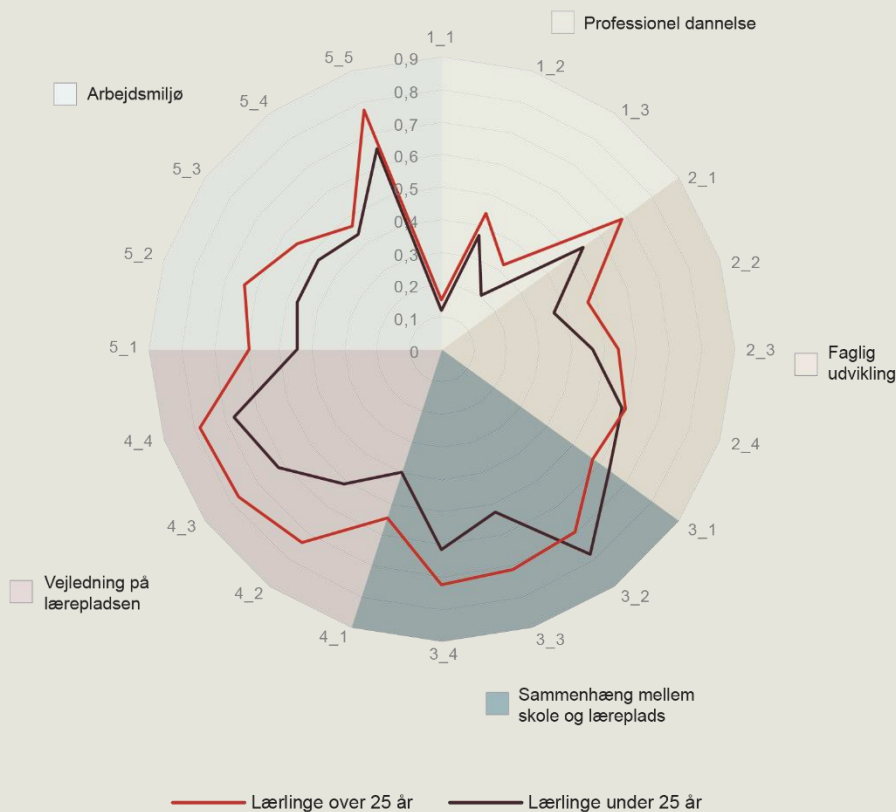
⁶ Lærlingene kan have været på flere forskellige lærepladser. Derfor specificer vi i spørgeskemaet, at de skal besvare spørgsmålet for den seneste læreplads, de var på.

Faktaboks 2: Kvalitetsfulde oplæringer og lærlinges alder

Lærlingenes samlede vurdering af kvaliteten af lærepladserne falder, som vist i figur 4, i takt med deres alder. Denne effekt er fortsat signifikant, når vi kontrollerer for andre parametre, der ellers kan have betydning for oplevelsen af kvalitet på lærepladsen, som fx region.

For at undersøge, hvad der driver forskellene i de forskellige aldersgrupper, zoomer vi ind på hhv. lærlinge og voksenlærlinge, som er defineret ved, at de er 25 år eller derover på tidspunktet for besvarelsen af spørgeskemaet. Vi kan se, at voksenlærlinge har større forventninger til deres lærepladser, da de i gennemsnit synes, at flere af kvalitetsparametrene er vigtige, i forhold til de unge lærlinge. Det er illustreret nedenfor. Konsekvensen er, at forskellen mellem det forventede og det oplevede bliver større. De voksne lærlinge oplever i højere grad end de unge, at deres forventninger ikke bliver indfriet ude på lærepladserne. Figur 5 viser, at voksenlærlinge fx især synes, at spørgsmål 4_4, "at lærepladsen udviser forståelse for, at du er lærling, fx ved at være god til at forklare, hvordan du skal lave en opgave bedre næste gang?", og 5_5, "at der er et sted, hvor du kan få den rette hjælp, hvis du er utilfreds med noget ved elevpladsen/lærepladsen?", er vigtigt, men de oplever dette i mindre grad på deres læreplads.

Figur 5 // Forskelle mellem vurderet vigtighed og oplevelse for lærlinge hhv. over og under 25 år

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA

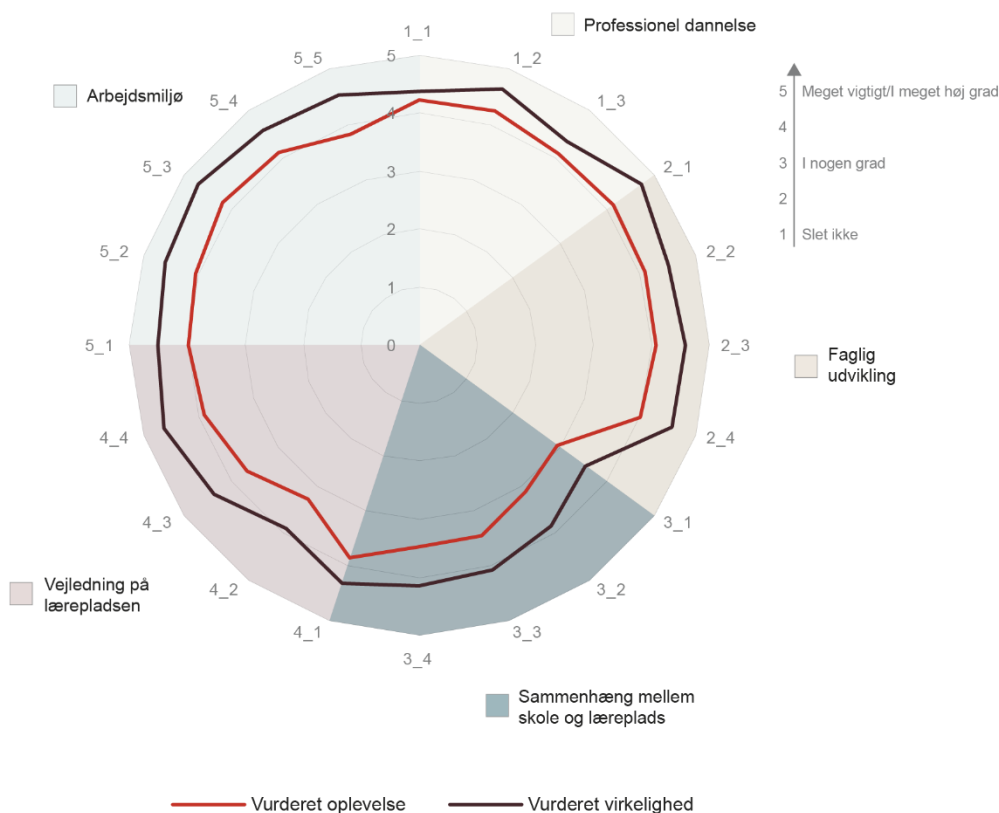
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

Mange parametre er vigtige for kvaliteten, men bliver ikke indfriet i helt samme grad

Overordnet set synes lærlinge, at alle kvalitetsparametre er vigtigere, end de oplever, at kvalitetsparametrene bliver indfriet på deres læreplads, jf. figur 6. Det billede går igen på tværs af alle baggrundsvariable osv. Forskellen på, hvor vigtigt et kvalitetsparameter er, og oplevelsen af et kvalitetsparameter varierer på tværs af de forskellige temaer og de forskellige spørgsmål. Det tema, som både er mindst vigtigt, og som lærlinge oplever mindst indfriet, er *sammenhæng mellem skole og læreplads* og især spørgsmål 3_1 "at skolen hjælper dig med at finde en læreplads". Dette spørgsmål bliver altså vurderet som det mindst vigtige for, om kvaliteten af lærepladsen er god eller ej. Samtidig er det også det spørgsmål, hvor færrest lærlinge oplever, at det i høj grad sker på deres læreplads.

Lærlinge vurderer derimod spørgsmål 2_1 vigtigst: "at du lærer det, som skal bruges efter din uddannelse, fx at svejse ordentligt som smed eller klippe flot som frisør?" og spørgsmål 5_3 vurderes næstvigtigt, "at du føler dig som en del af arbejdspladsen og behandles som en kollega", jf. bilag 1 med alle spørgsmålsformuleringer.

Figur 6 // Lærlingenes vurderede vigtighed og oplevelse af kvalitetsparametre på lærepladsen

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

Mænd og kvinder har forskellige prioriteter

Af tabellen nedenfor fremgår de kvalitetsparametre, som hhv. drenge/mænd⁷ og piger/kvinder⁸ i gennemsnit vurderer, er vigtigst for, at lærepladser har god kvalitet. I tabellen er spørgsmålets "kerne" gengivet, men hele spørgsmålet findes i bilag 1. Spørgsmål, der ikke går igen på top-5-listen for det andet køn, er fremhævet med rødt.

Fire ud af de fem vigtigste kvalitetsparametre er de samme for hhv. mænd og kvinder, jf. tabel 2. Rangeringen af dem varierer, men forskellene i den vurderede vigtighed mellem kvalitetsparametrene er dog overordnet set små. Det parameter, som kvinderne vurderer, har den største vigtighed, er, "at folk taler ordentligt til hinanden på lærepladsen", men dette er ikke på mændenes top-5 vigtigste parametre. Den indtager i stedet en plads som det 8.-vigtigste parameter for mændene. Blandt mændenes top-5 ligger også den vurderede vigtighed af "at du bliver fagligt udfordret på elevpladsen/lærepladsen, fx får tilpas svære opgaver eller får ansvar?". Dette spørgsmål har den 11.-højest vurderede vigtighed for kvinderne.

Tabel 2 // Top-5-spørgsmål med størst vurderet vigtighed:				
	Drenge/mænd		Piger/kvinder	
		Spm. nr.		Spm. nr.
1	Læring efter udd.	(2_1)	Folk taler ordentligt	(5_2)
2	Føle sig som kollega	(5_3)	Føle sig som kollega	(5_3)
3	Lærer at samarbejde	(1_2)	Læring efter udd.	(2_1)
4	Forståelse for lærlinge	(4_4)	Lærer at samarbejde	(1_2)
5	Blive fagligt udfordret	(2_3)	Forståelse for lærlinge	(4_4)

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

Forskellen på drenge og pigers prioriteter bliver mere fremtrædende, når vi kigger på forskellene mellem, hvad kønnene synes, er vigtigt for, at lærepladsen har god kvalitet, sammenlignet med hvad de oplever på deres læreplads, jf. tabel 3. Her ser vi, at kvalitetsparameteret "at skolen forbereder dig på, hvordan det er at starte på en elevplads/læreplads" har det største gap for drengene, da parameteret bliver vurderet vigtigt, men i mindre grad bliver oplevet ifm. deres oplæring. Pigerne synes i højere grad, at der er overensstemmelse mellem dette kvalitetsparameters vigtighed og deres oplevelse hermed. Derimod oplever pigerne, at der i mindre grad "er et sted, hvor du kan få den rette hjælp, hvis du er utilfreds med noget ved elevpladsen/lærepladsen", i forhold til hvor vigtigt de synes, at dette kvalitetsparameter er.

Tabel 3 // Top-5-spørgsmål med største gap				
	Drenge/mænd		Piger/kvinder	
		Spm. nr.		Spm. nr.
1	Skole forbereder på oplæring	(3_2)	Få hjælp ved utilfredshed	(5_5)
2	Forståelse for lærlinge	(4_4)	Forståelse for lærlinge	(4_4)
3	Skoles forventninger er tydelige	(3_4)	Få løbende feedback	(4_3)
4	Få løbende feedback	(4_3)	Folk taler ordentligt	(5_2)
5	Få hjælp ved utilfredshed	(5_5)	Forventningsafstemning læreplads	(4_2)

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

⁷ For overskuelighedens skyld bruger vi betegnelsen "mænd" for lærlinge i alle aldersgrupper.

⁸ For overskuelighedens skyld bruger vi betegnelsen "kvinder" for lærlinge i alle aldersgrupper.

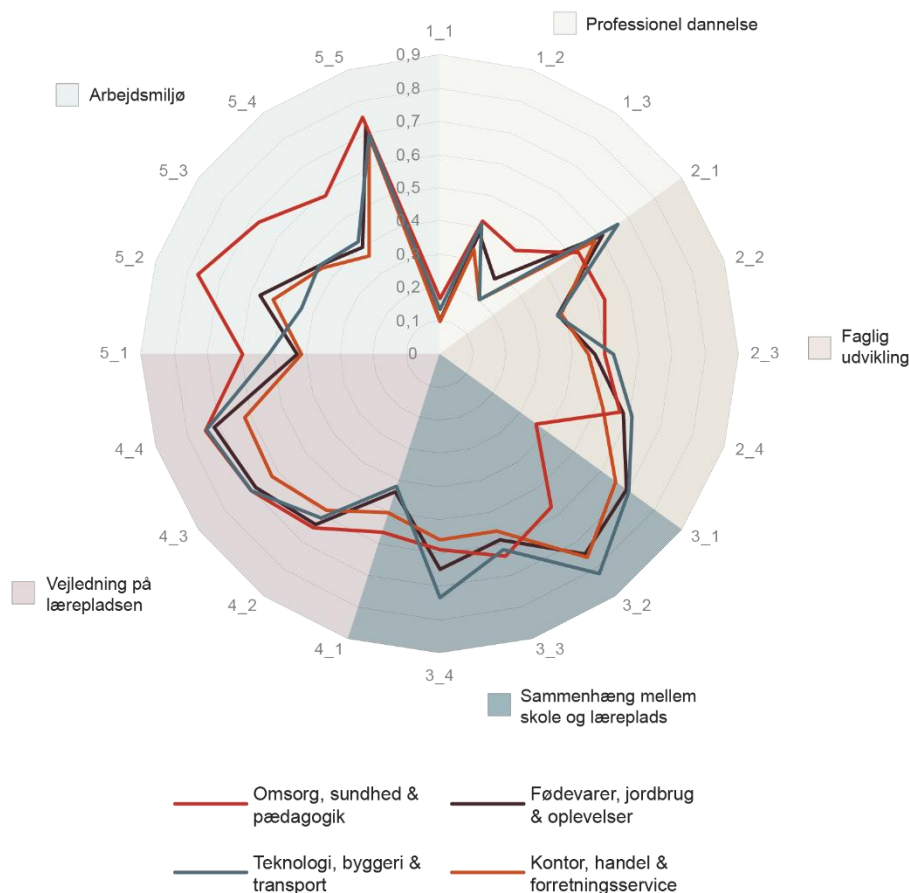
Enighed om kvalitetsparametre på næsten alle hovedområder

Forskellene mellem, 1) hvor vigtigt lærlinge vurderer et kvalitetsparameter er for, at en læreplads har god kvalitet, sammenholdt med, 2) i hvilken grad lærlingene oplever, at kvalitetsparameteret bliver indfriet på lærepladsen, er stort set de samme for lærlinge på tværs af hovedområder, jf. figur 7. Der er fx relativt stor forskel på vigtighed og oplevelse i forhold til kvalitetsparameter 5_5: "at der er et sted, hvor du kan få den rette hjælp, hvis du er utilfreds med noget ved elevpladsen/lærepladsen?" blandt lærlinge på tværs af alle hovedområder. Så den større forskel mellem vigtighed og oplevelse indikerer her, at lærlingene ikke opfatter kvalitetsparameteret indfriet i forhold til, hvor vigtigt de vurderer det til at være.

Niveauet for forskellene mellem vigtighed og oplevelse er især ens for hovedområderne Fødevarer, jordbrug og oplevelser, Kontor, handel og forretningsservice og Teknologi, byggeri og transport. Dette er illustreret i figur 7 ved, at de sorte, lyserøde og grønne streger i høj grad følges ad i figuren.

Hovedområdet Omsorg, sundhed og pædagogik (den røde streg, figur 7) adskiller sig særligt, når det kommer til temaerne *sammenhæng mellem skole og læreplads* (det mørkegrå felt) samt *arbejds miljø* (det lysegrå felt). Det er yderligere nuanceret i de to følgende afsnit, hvor svarene på spørgsmålene i de to temaer er fremhævet. Når vi tager højde for forskelle med hensyn til køn og andre karakteristika (jf. metodekapitlet), så er lærlingenes hovedområde fortsat en forklarende faktor for lærlingenes svar på spørgsmål om både vurderet vigtighed og oplevelse, hvor Omsorg, sundhed og pædagogik skiller sig særligt ud i besvarelserne, i forhold til de andre hovedområder.

Figur 7 // Lærlingenes vurderede vigtighed og oplevelse af kvalitetsparametre, fordelt på hovedområder

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: $n = 11.866$, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

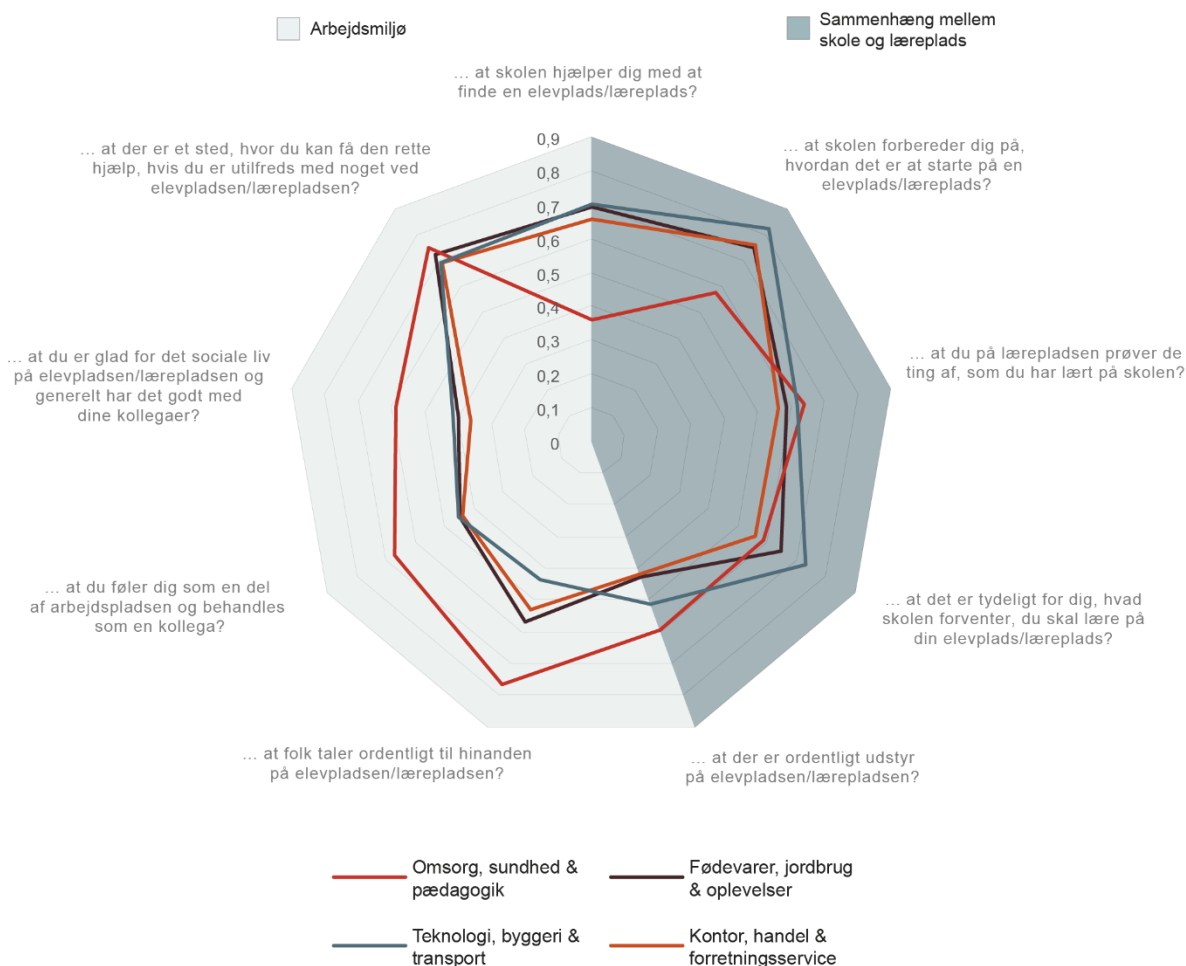
Anm.: Figuren viser forskellen mellem lærlingenes vurderede vigtighed og vurderede oplevelse af specifikke kvalitetsparametre. Et stort tal betyder således, at lærlingene vurderer kvalitetsparameteret vigtigere end deres oplevelse af, om kvalitetsparameteret bliver indfriet på deres læreplads.

Omsorg, sundhed og pædagogik skiller sig ud på særligt to områder

Lærlinge fra hovedområdet Omsorg, sundhed og pædagogik adskiller sig især i forhold til forskellene mellem vurderet vigtighed og oplevelsen inden for temaerne *arbejdsmiljø* og *sammenhæng mellem skole og læreplads* sammenlignet med elever fra de andre hovedområder, jf. figur 8. Det drejer sig især om kvalitetsparameteret "at skolen hjælper dig med at finde en elevplads", som er det kvalitetsparameter, eleverne fra Omsorg, sundhed og pædagogik synes, er mindst vigtigt, og som de samtidig i høj grad oplever, bliver indfriet på deres læreplads. Omvendt er kvalitetsparameteret "at folk taler ordentligt til hinanden på elevpladsen" det parameter, eleverne fra Omsorg, sundhed og pædagogik vurderer vigtigst, samtidig med at det ikke opleves i lige så høj grad i deres oplæring.

En af grundene til, at forskellene mellem vurderet vigtighed og oplevelsen er større blandt elever fra Omsorg, sundhed og pædagogik på flere parametre end blandt lærlinge fra de andre hovedområder er, at de generelt vurderer kvalitetsparametrene vigtigere. En medvirkende årsag til dette er, at dette hovedområde er kvindedomineret. Og kvindelige lærlinge synes nemlig generelt, at stort set alle kvalitetsparametre er vigtigere, end mændene gør. Dette medfører større forskelle mellem deres oplevelse og vigtigheden. Hovedområderne er dog fortsat vigtige med hensyn til at forklare forskellen mellem vigtighed og oplevelse, når der er taget højde for forskelle i køn og andre karakteristika (jf. kapitlet "Data og metode").

Figur 8 // Hovedområder, forskelle mellem lærlingenes vurderede vigtighed og oplevelse af kvalitetsparametre

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

SOSU-elevs oplevelse af kvalitet i oplæringen

For bedre at forstå, hvad der driver forskellene mellem hovedområdet Omsorg, sundhed og pædagogik og de øvrige hovedområder, indsnævrer vi analysen til at fokusere på hovedområdets største uddannelse, nemlig social- og sundhedsassistent. I figur 9 ser vi på SOSU-elevs vurderede vigtighed og oplevelse og sammenligner det med svarene for hele populationen (SOSU inkl.). I spørgsmål til temaerne *professionel dannelse* og *faglig udvikling* er den gennemsnitlige svarværdi for SOSU og populationen omtrent sammenfaldende, og de spørgsmål er sorteret fra i figuren.

SOSU-elever vurderer deres oplevelser på samme niveau eller bedre end gennemsnitsrespondenten for alle kvalitetsparametre på nær spørgsmål 5_1 til 5_4, som omhandler det fysiske og psykiske arbejdsmiljø på lærepladsen, jf. figur 9. SOSU-eleverne vurderer dog samtidig, at ovenstående parametre er lige så vigtige som, eller for de fleste parametres vedkommende vigtigere end, gennemsnitsrespondentens vurdering.

Tendensen er således, at SOSU-elever vurderer de fleste kvalitetsparametre vigtigere for, at lærepladser har en god kvalitet, end gennemsnitsbesvarelsen for populationen, hvilket især er tilfældet i forhold til temaerne *vejledning på lærepladsen* og *sammenhæng mellem skole og læreplads*. Selvom SOSU-elevernes oplevelse af, om kvalitetsparametrene bliver indfriet, også ligger lidt højere end gennemsnitbesvarelsen, er forskellen mellem vurderet vigtighed og oplevelse stadig større for SOSU-eleverne for størstedelen af parametrene. At SOSU-eleverne synes, at kvalitetsparametrene er særlig vigtige, men at de ikke oplever dem indfriet i samme grad, gælder især for spørgsmål 5_2, "at folk taler ordentligt til hinanden på elevpladsen/lærepladsen", spørgsmål 4_4, "elevpladsen/lærepladsen udviser forståelse for, at du er elev/lærling, fx ved at være god til at forklare, hvordan du skal lave en opgave bedre næste gang?", og spørgsmål 5_5, "at der er et sted, hvor du kan få den rette hjælp, hvis du er utilfreds med noget ved elevpladsen/lærepladsen?".

Figur 9 // Vurderet vigtighed og oplevelse, social- og sundhedsassistent og hele populationen

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

05

**Hvad mener de, der ikke længere
går på en erhvervsuddannelse?**

Hvad mener de, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse?

Udover besvarelser fra lærlinge, som gik på en erhvervsuddannelse, imens de besvarede spørgeskemaet, har vi også fået besvarelser fra lærlinge, som har svaret, at de ikke længere gik på en erhvervsuddannelse, da de besvarede spørgeskemaet. Denne gruppe består af tidligere lærlinge på erhvervsuddannelser, der enten er frafaldet deres erhvervsuddannelse uden at starte på en ny, eller som er færdiguddannede.⁹ Besvarelserne fra gruppen er interessante, fordi de kan give en indikation på, hvilke kvalitetsparametre lærlinge, der ikke længere går på erhvervsuddannelse, synes, blev indfriet i mindst grad, da de gik på uddannelsen. Det kan være interessant at seke til i forhold til at forklare, hvorfor nogle lærlinge falder fra deres erhvervsuddannelse. Vi ser nemlig en markant anden svarprofil for denne gruppe i forhold til den gennemsnitlige lærling.

Gruppen udgøres af 566 personer, og nedenstående resultater er behæftet med en del usikkerhed grundet sammensætningen af respondenter og gruppens størrelse.

Forventningerne er i lavere grad indfriet for dem, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse

De, der ikke længere gik på en erhvervsuddannelse, da de besvarede spørgeskemaet, vurderer overordnet vigtigheden af de enkelte kvalitetsparametre nogenlunde på samme niveau som de respondenter, der stadig gik på en erhvervsuddannelse ved besvarelsen, jf. figur 10 (venstre halvdel).

Figuren viser forskellen i svarene mellem de to grupper for de forskellige kvalitetsparametre, hvor den gennemsnitlige vurdering blandt dem, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, er fratrasket den gennemsnitlige vurdering blandt dem, der stadig går på en erhvervsuddannelse. Så hvis de respondenter, der ikke længere gik på en erhvervsuddannelse, da de svarede, vurderer kvalitetsparameteret lavere end de øvrige respondenter, vil forskellen være vist som negativ i figuren. De to røde linjer i figuren er den gennemsnitlige difference for hhv. vurderet vigtighed og vurderet oplevelse på tværs af alle parametrene.

De, der ikke længere gik på en EUD erhvervsuddannelse, da de svarede på, om deres forventninger blev indfriet, har markant ringere oplevelser med kvalitetsparametrene end dem, der fortsat går på en erhvervsuddannelse, jf. figur 10 (højre halvdel).

Dette indikerer, at de to grupper på den ene side i vid udstrækning deler de samme prioriteter i forhold til, hvad der er vigtigt for at være en god læreplads. På den anden side står de med meget forskellige oplevelser af, om det er blevet indfriet. I det omfang gruppen indeholder besvarelser fra lærlinge, der er droppet ud af deres uddannelser, bevidner den store difference, at en gruppe lærlinge har haft dårlige oplevelser i løbet af deres uddannelse og sidenhen dropper ud. Vi kan dog ikke konkludere, om denne forskel fx delvis er pga., at lærlingene er faldet fra og derfor husker det mere negativt, end de ville have givet udtryk for, hvis man havde spurgt dem, da de stadig var på uddannelsen.

De spørgsmål, hvor differencen mellem de to grupper svar er størst i forhold til deres vurderede oplevelse, er gengivet herunder. Spørgsmålene er fortrinsvist spørgsmål omhandlende arbejdspladsen:

⁹ For yderligere forklaring af, hvem der er medtaget i gruppen, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, se kapitel 6, "Data og metode".

I hvor høj grad oplever du ...

... at du er stolt af at være en del af arbejdspladsen?

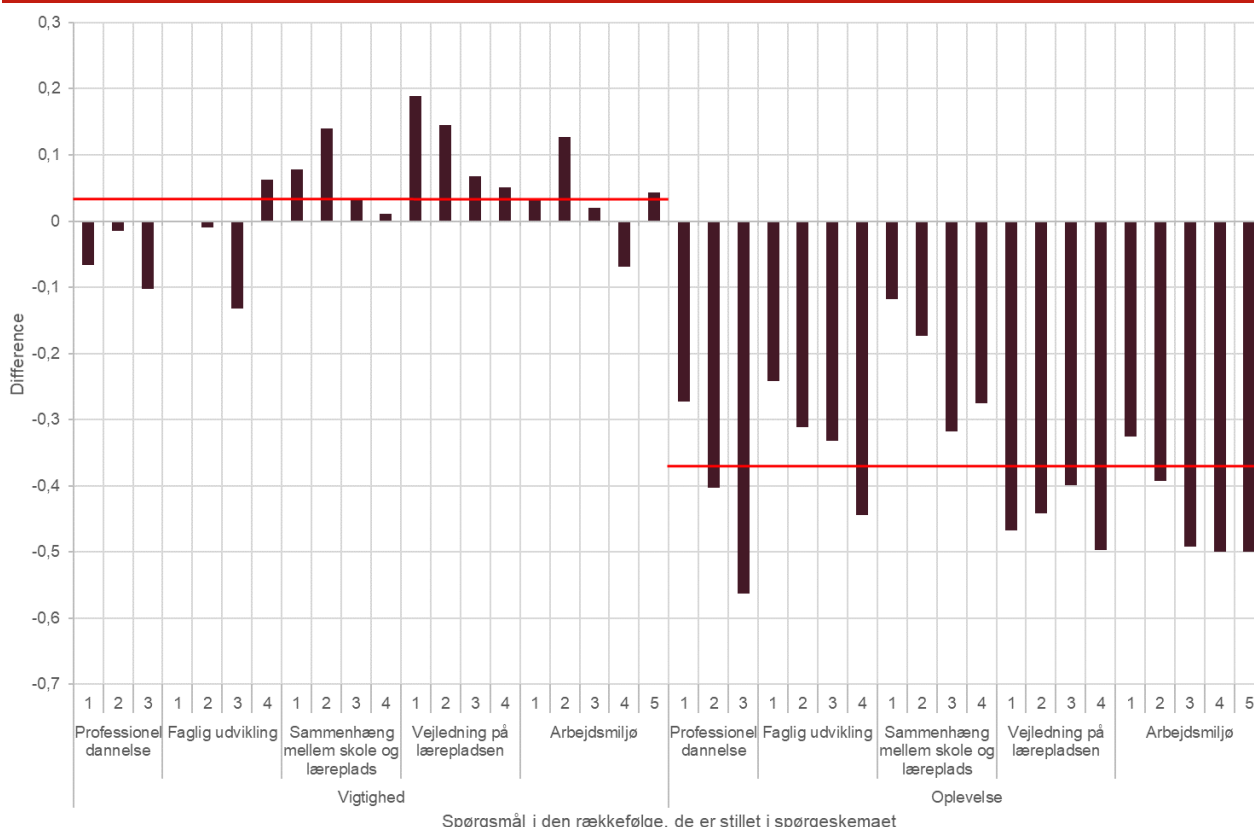
... at lærepladsen udviser forståelse for, at du er lærling, fx ved at være god til at forklare, hvordan du skal lave en opgave bedre næste gang?

... at du føler dig som en del af arbejdspladsen og behandles som en kollega?

... at du er glad for det sociale liv på lærepladsen og generelt har det godt med dine kollegaer?

... at der er et sted, hvor du kan få den rette hjælp, hvis du er utilfreds med noget ved elevpladsen/lærepladsen?

Figur 10 // Forskel mellem gennemsnitlig besvarelse for lærlinge, der går på EUD hhv. ikke går der mere

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 566, som udgør lærlinge, der ikke længere gik på en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet, og 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

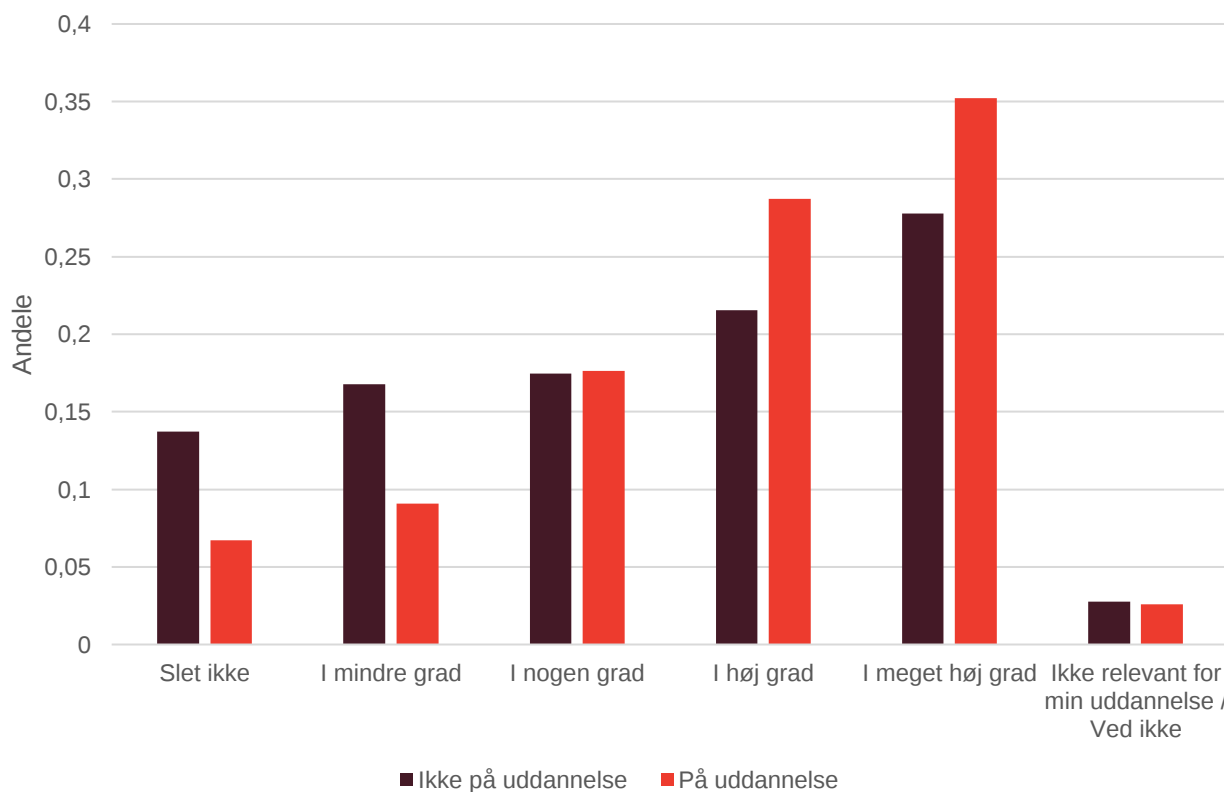
Anm.: Eksklusive spørgsmålene "Hvad synes du samlet set om kvaliteten af din elevplads/læreplads?" og "I hvor høj grad vil du anbefale din uddannelse?". De røde linjer angiver gennemsnitlig difference for hhv. spørgsmålene mht. vurderet vigtighed og vurderet oplevelse.

Nuancering af oplevelserne

Vi kan nuancere betragtningerne om de dårligere oplevelser og deres implikationer ved at zoome ind på nogle af de spørgsmål, hvor der er stor forskel på det gennemsnitlige svar i gruppen, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, og i gruppen, der stadig går der. Gruppen, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, har fx i langt mindre grad oplevet, at der er et sted, hvor de kan få den rette hjælp, hvis der er noget på lærepladsen, de er utilfredse med, jf. figur 11. Modsat er der flere lærlinge, der stadig går på en erhvervsuddannelse, som synes, at de i meget høj eller i høj grad oplever, at der er et sted, hvor de kan få hjælp, jf. figur 11. Det kan skyldes, at dimittenderne er kritiske, når de vurderer deres uddannelse, men

måske snarere er det et udtryk for, at lærlingene, der senere falder fra på deres uddannelse, særligt oplever at stå alene med deres udfordringer. Ovenstående billede går igen i de øvrige spørgsmål i figur 10, hvor der er en stor difference mellem de to gruppers oplevelse.

Figur 11 // I hvor høj grad oplever du, at der er et sted, hvor du kan få den rette hjælp, hvis du er utilfreds med noget ved elevpladsen/lærepladsen?

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og en spørgeskemaundersøgelse af DST Survey for DEA
Anm.: n = 566, som udgør lærlinge, der ikke længere gik på en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet, og 11.866, som udgør lærlinge, der var i gang med en erhvervsuddannelse ved udfyldelsen af spørgeskemaet.

06

Data og metode

Data og metode

Spørgeskemaets opbygning

Temaerne og kvalitetsparametrene i spørgeskemaet er udvalgt på baggrund af DEAs kvalitetsmodel (2022), andre undersøgelser om oplæring samt interviews med hhv. lærlinge, lærepladsvejledere, lærepladsansvarlige og personer fra de faglige udvalg. Spørgeskemaet er således bygget op med spørgsmål fordelt på følgende temaer:

- Professionel dannelse
- Faglig udvikling
- Sammenhæng mellem skole og læreplads
- Vejledning på lærepladsen
- Arbejdsmiljø.

Hvorvidt et spørgsmål omhandler fx professionel dannelse eller faglig udvikling, er ikke universelt, men opdelingen i temaer bidrager til at overskueliggøre den senere analyse. Spørgeskemaet i sin helhed findes i bilag 1. Af notat 2 fremgår en mere detaljeret beskrivelse af de enkelte temaer og herunder de enkelte spørgsmål og kvalitetsparametre.

Inden udsendelsen af spørgeskemaet pilottestede vi spørgeskemaet på otte lærlinge. Vi prioritede at finde lærlinge inden for alle fire hovedområder for at sikre os, at spørgsmålene var relevante for dem alle. Derudover prioritede vi både at pilotteste spørgeskemaet på begge køn og på lærlinge i forskellige aldre, så det både gav mening for unge og for voksenlærlinge.

I spørgeskemaet havde vi også opmærksomhed på, at en stor del af lærlingene på erhvervsuddannelser er udfordret med hensyn til at læse, hvorfor formuleringerne af spørgsmålene er gjort så let forståelig som muligt, og det samme gælder invitationsbrevet om at udfylde spørgeskemaet. Derudover forsøgte vi at begrænse tekstmængden.

Spørgeskemaet blev først sendt ud til 1.200 tilfældigt udvalgte studerende på en erhvervsuddannelse for at teste, hvordan respondenterne svarede, og hvordan selve spørgeskemaet fungerede. Dette ledte ikke til ændringer i spørgeskemaets opsætning eller indhold, og besvarelserne fra pilottesten indgår i den samlede stikprøve.

Om data i spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført af DST Survey for DEA i perioden 12.6.2023 til 16.9.2023. Spørgeskemaet er sendt ud til lærlinge med en igangværende uddannelsesaftale i perioden 1.10.2022 til 31.1.2023, og er 31.3.2023 tjekket i den senest opdaterede befolkningspopulation fra DST. Den endelige population er 84.459 elever.

Stikprøven er stratificeret på fire hovedområder, hvor særligt kønsdominerede hovedområder er opdelt i to strata:

1. Fødevarer, jordbrug og oplevelser
2. Kontor, handel og forretningsservice
3. Omsorg, sundhed og pædagogik – mænd
4. Omsorg, sundhed og pædagogik – kvinder

5. Teknologi, byggeri og transport – mænd
6. Teknologi, byggeri og transport – kvinder.

Af den samlede population er alle individer i stratum 1, 2, 3 og 6 udtrukket til stikprøven, mens der er trukket en tilfældig stikprøve fra stratum 4 og 5. Dette resulterer i en endelig stikprøve på 50.007 individer. Stikprøveanalysen har resulteret i 12.432 svar og et bortfald på 38.767 personer. Delvist gennemførte besvarelser, straightliners og meget hurtige besvarelser er alle kategoriseret som bortfald. Svarprocenten af stikprøven er 24,85 pct. Grundet skævheder i bortfaldet genskabes repræsentativiteten med individuelle vægte. Vægtene summerer til populationen samlet og for hvert stratum.

Data for lærlinge, der hhv. går og ikke længere går på en erhvervsuddannelse

I spørgeskemaet indgår spørgsmålet "Hvornår startede du på hovedforløbet på din erhvervsuddannelse?", hvortil svarmuligheden "Jeg går ikke længere på en erhvervsuddannelse" anvendes til at identificere personer, der potentielt er faldet fra på deres uddannelse. Der er 566 personer, svarende 4,5 pct., der ikke længere går på en erhvervsuddannelse. Det betyder, at de, der går på en erhvervsuddannelse, imens de har besvaret spørgeskemaet, og som er medtaget i afsnittets første del, er 11.866 lærlinge.

De færdiguddannede i gruppen, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, er studerende, der har færdiggjort deres erhvervsuddannelse mellem 1.10.2022 og 16.9.2023. Derudover indeholder gruppen lærlinge, der er skiftet fra en erhvervsuddannelse- til en ikke-erhvervsuddannelse-uddannelse, og besvarelser fra studerende, der helt er droppet ud af deres erhvervsuddannelse i perioden 1.10.2022 til 16.9.2023. Og en del af dem er droppet ud af deres uddannelse som konsekvens af, at de er blevet fyret fra deres læreplads. Vi kan ikke meningsfyldt se, hvilken størrelse de forskellige grupper udgør i frafaldsgruppen. Vi betragter derfor disse som en samlet gruppe, der tidligere har gået på en erhvervsuddannelse.

I gruppen af lærlinge, der ikke længere går på en erhvervsuddannelse, er der yderligere en skyggegruppe, som indeholder dem, der er faldet fra en erhvervsuddannelse og er skiftet til en ny erhvervsuddannelse, i perioden 1.10.2022 til 16.9.2023. De er således faldet fra en uddannelse, men indgår i det samlede datasæt, og deres svar analyseres sammen med dem, der blot er fortsat på den samme uddannelse. Endelig er den gruppe af studerende, der falder fra lige ved studiets begyndelse, ikke fuldt identificeret i populationen, da de i så fald vil være faldet fra, før vi har identificeret dem.

Tests for baggrundskarakteristika:

Vi har koblet respondenterne fra spørgeskemabesvarelserne til registerdata fra Danmarks Statistik. Det gør det muligt at koble spørgeskemabesvarelserne til relevante baggrundskarakteristika for lærlingene, fx køn, alder, region mv.

Ved analyserne har vi testet for, om hhv. køn, alder, hovedområde, indvandrerbaggrund, region og størrelse af læreplads har betydning for lærlingenes besvarelser om kvaliteten af deres læreplads, jf. nedenstående regressionsmodel. Når der testes for disse baggrundskarakteristika, finder vi, at resultaterne stadig er signifikante.

$$Y_i = \beta X_i' + \varepsilon_i$$

Hvor Y_i er enten individuel tilfredshed, de individuelle besvarelser af spørgeskemaets 40 spørgsmål eller de 20 individuelle gaps. Ovenstående baggrundskarakteristika er indeholdt i X_i' .

07

Litteraturliste

Litteraturliste

Dahler-Larsen, P. (2007). *Kvalitetens beskaffenhed*. <https://www.universitypress.dk/shop/kvalitetens-beskaeffenhed-1499p.html>.

08

Bilag

Bilag

Spørgeskema

Tema	Kode	Spørgsmål og kvalitetsparametre
Generelt spørgsmål		Hvad synes du samlet set om kvaliteten af din elevplads/læreplads?
<i>Hvor vigtigt synes du det er .../Oplever du ...</i>		
Professionel dannelse	1_1	... at du lærer, hvordan det er at gå på arbejde?
	1_2	... at du lærer at samarbejde og kommunikere med kollegaer på din elevplads/læreplads?
	1_3	... at du er stolt af at være en del af arbejdspladsen?
Faglig udvikling	2_1	... at du lærer det, som skal bruges efter din uddannelse, fx at svejse ordentligt som smed eller klippe flot som frisør?
	2_2	... at du får opgaver, som du kan se meningen med?
	2_3	... at du bliver fagligt udfordret på elevpladsen/lærepladsen, fx får tilpas svære opgaver eller får ansvar?
	2_4	... at du oplever, at dit arbejde bliver værdsat af elevpladsen/lærepladsen?
Sammenhæng mellem skole og læreplads	3_1	... at skolen hjælper dig med at finde en elevplads/læreplads?
	3_2	... at skolen forbereder dig på, hvordan det er at starte på en elevplads/læreplads?
	3_3	... at du på lærepladsen prøver de ting af, som du har lært i skolen?
	3_4	... at det er tydeligt for dig, hvad skolen forventer, du skal lære på din elevplads/læreplads?
Vejledning på lærepladsen	4_1	... at du har en god kontaktperson på elevpladsen/lærepladsen?
	4_2	... at du og elevpladsen/lærepladsen har snakket om, hvad du skal lære i oplæringsforløbet, inden du startede?
	4_3	... at elevpladsen/lærepladsen har tid til at give dig løbende feedback på dit arbejde?
	4_4	... at elevpladsen/lærepladsen udviser forståelse for, at du er elev/lærling, fx ved at være god til at forklare, hvordan du skal lave en opgave bedre næste gang?
Arbejds miljø	5_1	... at der er ordentligt udstyr på elevpladsen/lærepladsen?
	5_2	.. at folk taler ordentligt til hinanden på elevpladsen/lærepladsen?
	5_3	... at du føler dig som en del af arbejdspladsen og behandles som en kollega?
	5_4	... at du er glad for det sociale liv på elevpladsen/lærepladsen og generelt har det godt med dine kollegaer?
	5_5	... at der er et sted, hvor du kan få den rette hjælp, hvis du er utilfreds med noget ved elevpladsen/lærepladsen?

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu